

Foreløpig rapport fra feltarbeider i områder Øksnes – Rebnor Austrheim.

Utarbeidet av Geir Olav Toft, NLA Breistein

Feltarbeidene initiert av Naturvernforbudet i Nordhordland vår og sommer 2017 viser at Øksnesmarka i Austrheimer et nærmest helhetlig og komplett, mildt oceanisk lyngheiområde. Artsmangfoldet er ikke overveldende, men her er det blitt påvist svært mange av de artene som kan finnes i dette økosystemet, også arter som er sårbare eller direkte truet.

Gjengroing er en utfordring i Nordhordland men Øksnesmarka utgjør enn så lenge et ikke så vanlig unntak. Granplantefelt med ungtrær «på rømmen», og oppslag av løvtrær er innslag i marka som tydelig viser at uten skjøtsel vil dette området også bli omformet til skog. Naturvernforbundet i Nordhordland har engasjert seg i landskapspleie, rydding av sitkagran, planmessig avbrenning av lyngarealer, og avbeiting med utgangarsau. Et samarbeid med grunneiere er etablert, og Øksnesmarka har potensiale til å gjenoppstå som et unikt to fullstendig åpent lyngheiområde.

Øksnesmarka er et forholdsvis næringsfattig lyngheiområde der høydedrag stort sett ligger som rygger som løper fra NV mot SØ. Vestvendte skråninger har gjennomgående en rikere vegetasjon enn andre områder. Marine avleiringer, gir grobunn for kravfulle planter som kusymre. Området er dominert av oceanisk lynghei. I vest vendte skråninger der berget går i dagen finner vi innslag av purpurlyng, denne kuldeskyende lyngarten danner bånd på omkring 1/2m bredde langs roten av berget, purpurlyngen fortrenkes deretter av røsslyng som gjerne har innslag av klokkelyg.

Feltarbeidet våren 2017 omfatter generell observasjon og hoving i ulike områder, to rekker med fallfeller (henholdsvis 10 og 12 feller) på Rebnor for å fange bakkelevende organismer i lyngheia; to malaise flyfeller, en på Rebnor ved fallfellene og en på Årås, for å fange dagaktive, flyvende insekter; en lysfelle på Årås for fangst av nattaktive, flyvende insekter.

Feltarbeider er blitt gjennomført av Marita Bru, Ola Moen, Jan Nordø, Tore Svendsen, og Geir Olav Toft

På 1970 tallet etablerte Lindåsprosjektet et omtrent 5da stort prøvefelt på Rebnor, omtrent 200m fra våre fallfellerrekker og malaisefelle. Dette omfattende arbeidet gjennom mange år ble oppsummert i Rapport nr 30 fra Lindås Prosjektet. Bergen 1981. T. Solhøy, D.O. Øvstedal, T. Klungland & T. Olsen. Planter, plantesamfunn og dyr på et forsøksfelt med nærliggende omgivelser på Rebnor, Austrheim herred, Hordaland. Registreringer fra denne rapporten gjengis her.

Funn som trekkes fram:

Falseuncaria ruficiliana bredbåndpraktviklere. Denne lille sommerfuglen har status som truet i Norge, i Øksnesmarka finnes den tallrikt i hele området

Myrmetalløyenstikker ***Somatochlora arctica***. Denne arten er lokalt sjelden og funnene i Øksnesmarka er 2 av 5-6 som er gjort de siste 15-20 årene i Hordaland.

Carabus arcensis. Denne løpebillen har status som nær truet i Norge. Funnet er det første i Hordaland.

Sommeren 2017 har eikespinneren forekommet i rimelig store antall, denne arten som gjerne burde hatt navnet lyngspinner er det også tatt flere eksemplarer av i Øksnesmarka denne sommeren. 3.8 ble Europas største snylteflue, *Tachina grossa*, som er 1,5-2 cm stor, funnet på Rebnor. Data om forekomsten til denne arten er slik at status til arten ikke har kunnet bli vurdert i rødlisten. Denne

snyltefluen parasitterer på larver til eikespinneren, og forekomstene til disse to artene sammenfaller for en stor grad. Begge artene er knyttet til kystområder i Sør Norge.

Svartstrupe, en kritisk sårbar art har blitt observert i tilknytning til dette lyngheiområdet flere ganger (Rhodophyllus) Entoloma griseocyaneus lillagrå rødspore NT, registrert av Lindåsprosjektet

Fugler

Buskskvett flere syngende og territoriemarkerende hanner på flere steder i marka

Havørn, hekking ut mot sjøen i NØ

Svartstrupe: områdene med lynghei er egnet biotop for den sterkt truede svartstrupen. Den er tidligere funnet flere steder i Austrheim og mye tyder på at den har hekket både på Store Stonga (2009 og 10), på eller ved Sævrøy (funn i 2008, 09 og 12) og på Lauvøyna i 2005. I tillegg er det et interessant funn fra Slettebakken i 2008. Disse funnene ligger alle nær Øksnesmarka. Bestanden fikk seg en alvorlig knekk under den strenge vinteren i 2010. Øksnesmarka er en plass denne arten kan etablere seg ved norsk bestandsvekst.

Møller: syngende i Øksnesmarka i år og i 2015. Lokalt sjelden hekkefugl. Egnede biotoper i Øksnesmarka.

Bergirisk: mulig hekkefugl i området.

Svartbak: sannsynlig hekkefugl i området langs vestsiden av Årsvågen. Norsk ansvarsart.

Gjøk: vanlig i området. Den vanligste vertsfuglen, heipiplerke, hekker med titalls par i Årås og Øksnesmarka.

Øyestikkere:

Mangelfullt kartlagt og ved bedre kartlegging gjennom en hel, helst flere sesonger, vil nye funn bli gjort. Området inneholder flere små tjern og dammer uten fisk som kan produsere mange arter øyestikkere.

Funn i 2017:

Svart høstlibelle

Rød vannymfe

Rødbrun høstlibelle

Kystvannymfe

Stor blåvannymfe

Myrmetalløyenstikker (lokalt sjelden. Funnene i marka er 2 av 5-6 som er gjort de siste 15-20 årene i Hordaland).

Firflekklibelle

Fra tidligere er det registrert ytterligere (2015/16):

Vanlig blåvannymfe

Variabel blåvannymfe

Liten torvlibelle
Vanlig øyestikker
Vanlig metallvannymfe
Brun øyestikker

Biller frå tøming 3.8. 17, til saman på dei tre glasa

Carabidae

<i>Carabus violaceus</i>	7
<i>Carabus granulatus</i>	1
<i>Cicindela campestris</i>	2
<i>Cychrus caraboides</i>	4
<i>Olisthopus rotundatus</i>	2
<i>Pterostichus diligens</i>	4
<i>Trechus secalis</i>	1

Silphidae

<i>Nicrophorus vespilloides</i>	93
---------------------------------	----

Leiodidae

<i>Catops</i> sp.	5
-------------------	---

Staphylinidae

<i>Staphylinus erythropterus</i>	5
<i>Stenus</i> sp.	1

Cryptophagidae	1
----------------	---

Elateridae

<i>Athous subfuscus</i>	2
-------------------------	---

Insekt frå Austrheim, juni 2017

Lysfelle, Årås

2.6. *Spilosoma lubricipeda*

3.6. *Pterostoma palpina*

Bupalus piniaria

Tortricidae (slitt)

4.6. *Pterostoma palpina*
Rusina ferruginea
Eupithecia sp.

5.6. *Rusina ferruginea*

6.6. *Ancylis myrtillana*
Tortricidae (slitt)

Utan dato *Ceramica pisi*

10.6. *Ancylis myrtillana*
Ceramica pisi

12.6. *Korscheltellus fusconebulosa*
Phiaris schulziana

13.6. *Korscheltellus fusconebulosa*
Phiaris schulziana

Håving, Årås

20.6. *Donaacula mucronella*
Falseuncaria ruficiliana
Phiaris lacunana
Phiaris schulziana

Håving, Rebnor

20.6. *Boloria selene*
Chrysoteuchia culmella

Biller frå fallfeller, Rebnor

- A1 *Carab. Cychrus caraboides*
 Cicindela campestris
 Pterostichus diligens
 Leiod. Agathidium atrum
 Chrys. Lochmaea suturalis
- A2 *Carab. Carabus granulatus*
 Cychrus caraboides
 Pterostichus rhaeticus
 Pterostichus diligens
 Staph., Othius punctulatus
 Curc. Hylobius abietis
 Anna: Ulopa reticulata (lyngsikade)

Fallfeller A, 20.6. 17

Carab. Carabus granulatus
Cychrus caraboides
Pterostichus diligens
Canth. Rhagonycha limbata

Fallfeller B, 20.6. 17

Carab. Carabus arcensis
Pterostichus niger
Cicindela campestris
Harpalus sp.
Amara sp.
Notiophilus sp.
Pterostichus rhaeticus
Leiod. Agathidium atrum
Canth. Rhagonycha limbata
Elat. Dalopius marginatus
Chrys. Lochmaea suturalis

Rebnor

Argynnis aglaja (Aglajaperlemorvinge)	1	1	12.08.2006
Erebia ligea (Fløyelsringvinge)	1	1	12.08.2006
Maniola jurtina (Rappingvinge)	1	1	12.08.2006
Lycaena phlaeas (Ildgullvinge)	1	1	15.08.2008
Boloria selene (Brunflekktet perlemorvinge)	1	1	20.06.2017
Chrysoteuchia culmella (Årenebbmott)	1	1	20.06.2017

Øksnesmarka

Falseuncaria ruficiliana (Bredbåndpraktvikler)	1	2	01.06.2017
Argyroploce arbutella (Melbærprydvikler)	1	1	05.06.2017
Epinotia tedella (Stripet grankveldvikler)	1	2	12.06.2017
Crambus lathoniellus (Smalstreknebbmott)	1	1	03.06.2017
Erannis defoliaria (Stor frostmåler)	1	1	03.06.2017
Jodis putata (Blåbærbladmåler)	1	1	03.06.2017
Plutella xylostella (Kålmøll)	1	1	03.06.2017
Ancylis badiana (Vikkesigdvikler)	1	1	12.06.2017
Phiaris schulziana (Lyngprydvikler)	1	1	12.06.2017
Phiaris bipunctana (Båndprydvikler)	1	1	12.06.2017
Glyphipterix forsterella	1	1	03.06.2017
Falseuncaria ruficiliana (Bredbåndpraktvikler)	1	1	03.06.2017
Argyroploce arbutella (Melbærprydvikler)	1	1	03.06.2017
Micropterix aureatella	1	1	03.06.2017
Lasiommata petropolitana (Bergringvinge)	1	1	03.06.2017
Phyllonorycter hilarella	1	1	12.06.2017

Årås

Lycophotia porphyrea (Røsslyngfly)	1	3	14.07.2017
Alcis repandata (Skogbarkmåler)	1	2	14.07.2017
Diacrisia sannio (Rødfrynset bjørnespinner)	1	2	14.07.2017
Ceramica pisi (Rødt hagefly)	1	2	06.07.2017
Phiaris lacunana (Olivenprydvikler)	1	1	20.06.2017
Phiaris schulziana (Lyngprydvikler)	1	1	20.06.2017
Pleurota bicostella	1	1	20.06.2017
Catoptria margaritella (Perlemornebbmott)	1	1	14.07.2017
Lasiocampa quercus (Eikespinner)	1	1	02.07.2017
Falseuncaria ruficiliana (Bredbåndpraktvikler)	1	1	20.06.2017

Laothoe populi (Ospesvermer)	1	1	02.07.2017
Apamea crenata (Kileengfly)	1	1	02.07.2017
Thera cognata (Brun einerbarmåler)	1	1	14.07.2017

Årshøgda 33

Noctua janthe (Fiolett båndfly)	1	2	15.08.2015
Apamea monoglypha (Stort engfly)	1	2	15.08.2015
Apamea crenata (Kileengfly)	1	1	15.08.2015
Apamea lateritia (Teglørødt engfly)	1	1	15.08.2015
Apamea rubrivena (Røddusket engfly)	1	1	15.08.2015
Autographa jota (Rødbunt metallfly)	1	1	15.08.2015
Hylaea fasciaria (Barskogmåler)	1	1	15.08.2015
Xanthorhoe fluctuata (Vårbåndmåler)	1	1	15.08.2015
Biston betularia (Bjørkelurvemåler)	1	1	15.08.2015
Pheosia tremula (Seljetannspinner)	1	1	15.08.2015
Idaea aversata (Vinkelengmåler)	1	1	15.08.2015
Idaea biselata (Randengmåler)	1	1	15.08.2015
Eupithecia pusillata (Augustdvergmaeler)	1	1	15.08.2015
Cerapteryx graminis (Gressmarkfly)	1	1	15.08.2015
Hydraecia micacea (Bunt stengelfly)	1	1	15.08.2015
Ptilodon capucina (Kameltannspinner)	1	1	15.08.2015
Polia nebulosa (Grått hakefly)	1	1	15.08.2015
Noctua pronuba (Hagebåndfly)	1	1	15.08.2015
Noctua comes (Variabelt båndfly)	1	1	15.08.2015
Mythimna impura (Brungult gressfly)	1	1	15.08.2015
Mythimna pallens (Halmgult gressfly)	1	1	15.08.2015
Xestia baja (Kantplettbakkefly)	1	1	15.08.2015
Xestia sexstrigata (Tverrlinjet bakkefly)	1	1	15.08.2015
Eulithis populata (Blåbærmåler)	1	1	15.08.2015
Notodonta dromedarius (Dromedartannspinner)	1	1	15.08.2015
Thera obeliscata (Furubarmåler)	1	1	15.08.2015
Hydriomena furcata (Seljebuskmåler)	1	1	15.08.2015
Gymnoscelis rufifasciata (Knoppmåler)	1	1	15.08.2015
Campaea margaritaria (Løvsogkmåler)	1	1	15.08.2015
Lycophotia porphyrea (Røsslyngfly)	1	1	15.08.2015
Perizoma alchemillata (Dålundmåler)	1	1	15.08.2015
Paramesia gnomana (Gult båndvikler)	1	1	15.08.2015
Catoptria pinella (Toflekket nebbmott)	1	1	15.08.2015
Eugnorisma glareosa (Grått kilefly)	1	1	15.08.2015

Udea prunalis (Buskengmott)	1	1	15.08.2015
Coenophila subrosea (Myrfly)	1	1	15.08.2015
Protolampra sobrina (Barskogfly)	1	1	15.08.2015
Dioryctria abietella (Grankonglesmalmott)	1	1	15.08.2015
Plusia festucae (Langstreket metallfly)	1	1	15.08.2015
Archips oporana (Furubjellevikler)	1	1	15.08.2015
Martania taeniata (Granlundmåler)	1	1	15.08.2015
Phlogophora meticulosa (Taggvingefly)	1	1	15.08.2015
Rhyacionia pinicolana (Praktfuruskuddvikler)	1	1	15.08.2015
Anaplectoides prasina (Grønt skogfly)	1	1	15.08.2015